

Oversikt - kartlegging i skolen

**Skoleåret
2025 - 2026**

PPD for Vesterålen og Lødingen har utarbeidet oversikt over kartleggingsverktøy en kan bruke i skolene, samt hvilke kartlegginger/utredninger PP-tjenesten kan gjennomføre når en elev er blitt henvist til tjenesten.

Oversikten viser også anbefalinger fra Statped i forhold til ulike utfordringer.

PP-tjenesten har også valgt å ta med ressurser i forhold til kartlegging av læringsmiljø (Spekter), verktøy for å analysere og følge opp elevers og læreres kommunikasjon, samarbeid og relasjoner, samt et sosialt – analytisk verktøy for å forebygge og avdekke skjult mobbing (Innblikk).

Kartlegging – skole

Kartleggingsarbeid har til hensikt å

- Sikre systematisk arbeid med den enkelte elevs faglige utvikling
- Sikre tidlig tiltaksetablering med god kvalitet
- Gi grunnlag for tilpasset opplæring
- Gi grunnlag for systemforbedring og utvikling av pedagogisk praksis

Informasjon

Elever og foreldre må være informert om kartleggingen i god tid før den gjennomføres, og selve prøvesituasjonen må være godt forberedt slik at hver enkelt elev har gode arbeidsforhold.

Når lærere skal gjennomføre kartlegging skal en som en del av forarbeidet til den aktuelle kartleggingen planlegge hvordan tilbakemeldinger på resultater til elever og foresatte skal gis, og hvordan elevene skal involveres i etterarbeidet. Den som gjennomfører kartlegging må sette seg godt inn i kartleggingsmateriell/instruks i forhold til gjennomføring og tolking.

Dersom skolen er bekymret for enkeltelevers faglige utvikling tas dette opp med elev og foresatte.

Dersom resultatet av obligatorisk kartlegging ikke er forståelig ut fra lærers kjennskap til elevens kompetanse, kan eleven få samme test på nytt for å sjekke ut om forrige resultat var tilfeldig, dvs.

- knytta til dagsform
- at eleven har misforstått
- at eleven ikke fikk med seg lærerens instruksjoner
- at prøvesituasjonen fungerte dårlig

NB! Elevens resultater på nasjonale prøver og nasjonale kartleggingsprøver må registreres på bakgrunn av første gjennomføring.

Når kartleggingen viser at elevens kompetanse på området ikke er tilfredsstillende jf. kompetansemålene i Kunnskapsløftet, må lærer iverksette systematiske tiltak som evalueres underveis, samt evalueres etter tiltaksperioden. For noen av kartleggingsverktøyene er det lagt inn obligatoriske ettertester/oppfølgingstester til dette formålet, eksempelvis i Kartleggeren og Dysmate. Ved fortsatt bekymring for elevens læringsutbytte, må lærer videreformidle dette og drøfte situasjonen i tråd med skolens egne retningslinjer på området.

Når skolen er bekymret for elevens faglige utvikling etter intern vurdering av **tiltak** og **eventuelle obligatoriske ettertester/oppfølgingstester**, bør det opprettes kontakt med PPD og drøftes anonymt, eksempelvis i S-team/R-team. Det må da gis samtykke av foresatte. PPD kan bidra med råd og veiledning i det videre arbeidet med elevens opplæring og hjelpe skolen i vurderingen av en evt. henvisning med sikte på videre utredning.

Kartleggingsverktøy for skoler – årshjul

Utdanningsdirektoratet har fått i oppdrag å endre kartleggingsprøvene for 1.trinn. Fra våren 2026 vil det i større grad legges til rette for mer fleksible gjennomføringer av kartleggingsprøver. Det skal også utredes om nye læringsstøttende prøver kan erstatte dagens kartleggingsprøver på 3.trinn. For skoleåret 2025 – 2026 er kartleggingsprøver for 3.trinn obligatorisk og skal gjennomføres høsten 2025, i ukene 40 – 43.

Utdanningsdirektoratet har også utarbeidet obligatoriske nasjonale prøver, som skal gjennomføres på 5., 8. og 9.trinn.

I tillegg til kartlegginger fra Utdanningsdirektoratet og andre kartlegginger, er undervisvurderingen i løpet av året viktig. Undervisvurdering i fag skal være en integrert del av opplæringen, og skal brukes til å fremme læring, tilpasse opplæringen og øke kompetansen i fag.

Når det gjelder Carlsten lesetest, som brukes i mange skoler i dag, har denne vist seg i nyere forskning til ikke å ha tilfredsstillende rapportering, eller undersøkelse av validitet, reliabilitet eller normer. Samtidig kan den gi en pekepinn på ei økning i lesehastighet hvis den gjennomføres årlig. Videre er M-prøvene slik de er i dag ikke i tråd med ny læreplan, men kan være aktuell å bruke dynamisk – eksempelvis innenfor de fire regneartene.

Trinn	Ferdighet	Prøve/verktøy	Tidspunkt for gjennomføring	Informasjon om kartlegging - Eventuell oppfølging
5.- 10.trinn	Norsk Engelsk Matematikk	Kartleggeren	Høst og vår	Nettbasert kartleggings- og rådgivningsverktøy for testing av elevenes grunnleggende ferdigheter i norsk, engelsk og matematikk. Resultatprofiler for enkeltelever/klasser etter at testen er gjennomført. PP-tjenestens anbefaler at Kartleggeren gjennomføres i mindre grupper. Kartleggeren
1.trinn	Norsk	Begrepsforståelse	Anbefales gjennomført på høsten i 1.trinn	Grunnleggende begrepstest – Nyborg/Conexus Grunnleggende begrepstest Conexus Statped har også en kartleggingsprøve i begrepsforståelse, som flere barnehager bruker på sine skolestartere, men som også kan brukes høsten på 1.trinn. Linken legges ved her: Begrepsforståelse - kartleggingsprøve statped.no
1.- 10.trinn	Grunnleggende norsk	Kartleggingsverktøy i grunnleggende norsk	For minoritetsspråklige elever	Udir har utviklet et digitalt kartleggingsverktøy i grunnleggende norsk for språklige minoriteter Den som kartlegge bør ha kompetanse i norsk som andrespråk Kartleggingsverktøy i grunnleggende norsk udir.no Det er også mulig å bruke Trondheimstesten Kartleggingsprøver - Trondheim kommune

Når det er behov for ytterligere kartlegging – når det oppstår undring, kan skolene benytte kartlegginger på sidene 4-5 i heftet. Disse kan gjennomføres av skolene, for å legge til rette for en bedre tilpasset undervisning, og eventuelt legges ved hvis det blir aktuelt med henvisning til PP-tjenesten.

Kartleggingsverktøy for skoler – årshjul

	Trinn	Ferdighet	Prøve/verktøy	Tidspunkt for gjennomføring	Informasjon om kartlegging - Eventuell oppfølging
Kartlegging fra Utdanningsdirektoratet	3.trinn	Lesing	Kartleggingsprøve i lesing (obligatorisk)		På Udir sine sider beskrives det at resultatene fra kartleggingsprøvene skal danne grunnlag for å tilpasse opplæringen. Udir har videre utarbeidet støtte til ferdighetene innenfor lesing og regning. Støtte til å jobbe med leseferdigheter (udir.no) Støtte til å jobbe med regneferdigheter (udir.no)
		Regning	Kartleggingsprøve i regning (obligatorisk)		
	5.trinn	Engelsk	Nasjonale prøver i engelsk (obligatorisk)		På Udir sine sider beskrives resultatene fra nasjonale prøver som en del av elevenes underveisvurdering, som skal danne grunnlag for å tilpasse opplæringen og hjelpe elevene i videre læringsløp. Prøvene kan også inngå i vurderingsarbeidet. Udir har utarbeidet støtte til å arbeide med de ulike ferdighetene. Støtte til å jobbe med regneferdigheter (udir.no) Støtte til å jobbe med leseferdigheter (udir.no) Støtte til å jobbe med engelsk (udir.no)
		Lesing	Nasjonale prøver i lesing (obligatorisk)		
		Regning	Nasjonale prøver i regning (obligatorisk)		
	8.trinn	Engelsk	Nasjonale prøver i engelsk (obligatorisk)		
		Lesing	Nasjonale prøver i lesing (obligatorisk)		
		Regning	Nasjonale prøver i regning (obligatorisk)		
	9.trinn	Lesing	Nasjonale prøver i lesing (obligatorisk)		
		Regning	Nasjonale prøver i regning (obligatorisk)		

Elevundersøkelsen er en årlig undersøkelse der elever får si sin mening om forhold som er viktige for å lære og trives på skolen. Elevene svarer på spørsmål om blant annet mobbing, miljø, motivasjon og støtte fra lærer.

Ved behov for ytterligere kartlegging kan en gjennomføre følgende på skolen (listen er ikke utfyllende):

Trinn	Ferdighet	Prøve/verktøy	Informasjon om kartlegging - Eventuell oppfølging
1.- 2.trinn	Lesing, begreper	Begrepsforståelse	Grunnleggende begreper som barnet/eleven må forstå ved begynneropplæringen/skolestart. Begrepsforståelse - Grunnlag for begynneropplæringen - Info Vest Forlag
1.- 10.trinn	Lesing	Dysmate	Screeningstest Ved utslag på testen skal det følge opp med en oppfølgingstest. En analysedel hvor en kan opprette hensiktsmessige grupper for effektiv undervisning av elever med like resultater. Individuelle arbeidsplaner (IAP) med konkrete undervisningsforslag genereres for hver enkelt elev, uansett faglig nivå. Nivåbaserte øvingshefter følger med. Oppfølgingstest kan gjennomføres av PP-tjenesten. - Dysmate krever sertifisering. Digital dysleksitest for barn, ungdom og voksne (dysmate.no)
1.- 10.trinn	Språk	Språk 6-16	Screeningstest av språkvansker for barn og ungdom i aldersgruppen 6-16 år. Språk 6–16 screeningstest av språkvansker statped.no
1.- 10.trinn	Leseferdighet, lese- og skrivevansker, dysleksi	LOGOS	Kartlegger leseferdighet, og til bruk ved diagnostisering av dysleksi - Krever sertifisering Om Logos – Logometrica
2.- 10.trinn	Lesing	ALP	Analyse av leseforståelse innenfor problemløsning. Verktøyet skal hjelpe å kartlegge forholdet mellom leseferdighet, leseforståelse og de grunnleggende matematiske ferdighetene og den matematisk-logiske tenkningen. Kartleggingen er et utgangspunkt for å tilrettelegge for tilpasset undervisning. ALP : analyse av leseforståelse innenfor problemløsning : et kartleggingsmaterieill i matematikk for 2.-10. trinn (nb.no)
1.trinn	Matematikk, tallforståelse	Tallstart	Screeningverktøy som kan brukes i barnehage, eller det første halve året i 1.klasse, for å sjekke om barnet/eleven har kjennskap til grunnbegrepene for tallforståelse. Gjennomføres første halvår i 1.trinn. Tallstart - Grunnlag for begynneropplæringen - Info Vest Forlag

Trinn	Ferdighet	Prøve/verktøy	Informasjon om kartlegging - Eventuell oppfølging
1.- 10.trinn	Matematikk	Alle teller	Kartlegging av barns tallforståelse, med håndbok og veiledningsmaterieill Hjem Alle Teller!
1.- 10.trinn	Matematikk	Dynamisk kartlegging i matematikk	Dynamisk kartleggingsprøve i matematikk bidrar til å avdekke hvordan eleven tenker når hen arbeider med faget. Den viser hva eleven mestrer uten støtte, og videre læringspotensial med støtte fra voksen. Kartleggingsmateriellet er beregnet på lærere i skolen som vil kartlegge elever som sliter i matematikk, for å kunne gi dem god, tilpasset undervisning Dynamisk kartleggingsprøve i matematikk statped.no
1.- 10.trinn	Engelsk Readingtest	Kartlegging engelsk lese- og skriveferdigheter	Dette er et forholdsvis nytt verktøy, som PP-tjenesten og skolene ikke er så kjent med, men vi velger å ta den med her. Kartleggingen inneholder leseprøver, ordkjedetest og diktat. Readingtest.no – Kartlegg leseferdigheter i engelsk

PP-tjenesten anbefaler følgende fra Statped til bruk i skolene:

Sånn vil jeg ha det!

Støttmateriell for samtale om hvordan barn med autismespekterforstyrrelser, ADHD og Tourettes syndrom vil ha det på skolen og skolefritidsordningen.

[Sånn vil jeg ha det | statped.no](https://statped.no)

Kartlegging av «Triggere» - tvang, tics, raseri, sinne

Dette er en veileder til lærere for bedre å kunne forstå og tilrettelegge i ulike situasjoner på skolen. Veilederen og eksemplene er ment som tips til hvordan en kan komme i dialog med eleven, og hvordan en på en strukturert måte kan starte en prosess.

[Kartlegging av «Triggere» - tvang, tics, raseri, sinne | statped.no](https://statped.no)

Literacy

Literacy handler om å tilrettelegge for, og delta i aktiviteter hvor barn, unge og voksne får utforske, leke og lære om bokstaver, lyder, ord, lesing og skriving. Dette er aktiviteter som gir den enkelte erfaringer som gjør at de kan oppdage og utforske skriftspråket sammen med andre som mestrer det.

[Literacy | statped.no](https://statped.no)

Barnets stemme: Ressurser til arbeid med selvbestemmelse

Kartleggingsverktøy og skjema som kan brukes for å hjelpe barnet til å utvikle sin stemme og fremme sine synspunkter.

[Barnets stemme: Ressurser til arbeid med selvbestemmelse | statped.no](https://statped.no)

20 spørsmål om språkferdigheter

«20 spørsmål» er et observasjonsskjema som brukes til kartlegging av språkferdighetene til alle elever i grunnskolen.

[Tjue spørsmål om språkferdigheter | statped.no](https://statped.no)

Skolemiljø

Spekter

Spekter er et ikke-anonymt verktøy for lærere, som brukes til å kartlegge læringsmiljøet i en skoleklasse

[Om Spekter Digital](#)

Klassetrivsel

Trivselsverktøy. Verktøyet genererer dynamiske sosiogrammer, som visualiserer elevenes/barnas relasjoner med hverandre i klasse/gruppe- og deltakerrapporter.

[klassetrivsel](#) | [klassetrivsel](#)

Sosiogram

Sosiogram er et verktøy for å analysere og følge opp elevers og læreres kommunikasjon, samarbeid og relasjoner

[PowerPoint-presentasjon \(statsforvalteren.no\)](#)

Innblikk

Et sosialt – analytisk verktøy for å forebygge og avdekke skjult mobbing. Innblikk fokuserer på å forstå samspillet som foregår mellom elever

[Innblikk et sosial-analytisk verktøy for å forebygge og avdekke skjult mobbing \(bufdir.no\)](#)

PP-tjenesten har mulighet til å gjøre følgende kartlegginger/utredninger (listen er ikke utfyllende)

PP-tjenesten kan også gjennomføre kartlegginger/testinger som står i oversikten som skolene kan utføre.

I forhold til kartlegging, testing vil det være ped. psyk. rådgiverne som gjør ei faglig vurdering ift hvilke utredninger som skal gjennomføres, ut fra behov.

Trinn	Område for kartlegging	Prøve/verktøy	Informasjon om kartlegging
1.-10.trinn	Eksekutive funksjoner	Brown EF/A	Screening ved kartlegging av vansker med eksekutive funksjoner og ved ADHD. - Krever sertifisering.
1.-10.trinn	Eksekutive funksjoner	BRIEF	Standardisert verktøy for vurdering av eksekutive funksjoner hos barn og ungdom i hjemme- og skolemiljø. Det finnes foreldreskjema, lærerskjema og selvrapporteringsskjema. - Krever sertifisering.
1.-10.trinn	Sosiale ferdigheter, følelsesmessige vansker og atferdsvansker	ASEBA	Kartlegging av sosiale ferdigheter, følelsesmessige vansker og atferdsvansker hos barn og ungdom. Spørreskjema fylles ut av foresatte, lærere og elev. - Testleder må ha gjennomført kurs.
1.-10.trinn	Atferd	SDQ	Atferdsscreening av barn og ungdom. - Opplæring kreves for å bruke denne screeningen.
1.-10.trinn	Utvikling og atferd	5-15R – Nordisk skjema for vurdering av barns utvikling og atferd	Nordisk spørreskjema for kartlegging av ferdigheter og atferdsmønstre. Det finnes foreldreskjema og lærerskjema. - Krever fagpersoner som er godkjente som brukere av kartleggingen.
1.-10.trinn	Kognitiv funksjon	Leiter	Non-verbal test for vurdering av kognitiv funksjon. - Krever relevant utdanning og opplæring.
1.-10.trinn	Evnetest	CAS 2	Dette er en evnetest. Denne kartleggingen gir samme informasjon som andre evnetester. I tillegg gir CAS-testen informasjon om kognitive funksjoner. - Krever sertifisering.
1.-10.trinn	Evnetest	WISC-V	Evnetest for vurdering av kognitive evner hos barn og ungdom. - Krever sertifisering.

Trinn	Område for kartlegging	Prøve/verktøy	Informasjon om kartlegging
1.- trinn – t.o.m 12 år	Språkvansker	CELF-4	Test for vurdering av språkvansker. - Krever sertifisering.
1.-4.trinn	Språklydsforstyrrelser	Diffkas	Differensialdiagnostisk kartlegging av språklydsforstyrrelser. - Anbefalt brukt av logoped, PP-rådgivere.
1.-10.trinn	Leseferdighet, lese- og skrivevansker, dysleksi	LOGOS	Kartlegger leseferdighet, og til bruk ved diagnostisering av dysleksi. - Krever sertifisering.
1.-10.trinn	Lese- og skrivevansker, dysleksi	Dysmate oppfølgingstest	Oppfølgingstester gjennomføres i en-til-en situasjon. - Dysmate krever sertifisering.
1.-10.trinn	Grammatisk forståelse	TROG-2	Reseptiv test for kartlegging av grammatisk forståelse hos barn og ungdom. - Krever sertifisering.
1.-10.trinn	Matematisk forståelse	Dynamisk kartlegging i matematikk (Statped)	Dynamisk kartleggingsprøve i matematikk bidrar til å avdekke hvordan eleven tenker når hen arbeider med faget. Den viser hva eleven mestrer uten støtte, og videre læringspotensial med støtte fra voksen. - Beregnet for lærere i skolen, men kan også gjennomføres av PP-tjenesten.
Barn/ungdom	Skolefravær	SRAS-R	Kartlegging i forhold til alvorlig skolefravær – vurdering av opprettholdende faktorer.

